

GİZLİ ELLER ALTIN FİYATLARIYLA OYNUYOR

“Maden Savaşları Dünyanın Kara Tarihi” adlı kitabın yazarı **Ankara Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Doğan Aydal**, altın piyasasında dönen oyunları anlatıyor. Prof. Dr. Aydal, altın fiyatlarının gizli eller tarafından speküle edildiğini söylüyor.

Prof. Dr. Doğan Aydal, “2014 yılı sonuna doğru altın fiyatları 900 dolara kadar düşecek, 2015 yılı başından itibaren de ABD, Almanya ve Uluslararası Para Fonu’nun (IMF) fiyatı düşmüş altınları büyük oranlarda alacak. Altın fiyatının 2.700-3.000 dolar aralığına ulaşacağı, 2017 sonundan itibaren tekrar satışa geçeceklerini düşünüyorum” diyor.

ALTIN GÜVENLİ LİMAN MI?

Küresel piyasalarda son zamanların yeni tabiri olan ‘güvenli liman’ arayışları, yatırımcıları risksiz enstrümanlara yatırıma yönlendiriyor. Bir kısım yatırımcılar tahvillerden uzak durarak altına yöneldiler. Ancak bekledikleri gibi altın yükselişe değil, düşüşe geçti. Bunda merkez bankalarının altın stoklarının artmasının da büyük payı oldu.

Altın fiyatları neye bağlı?

Ankara Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Doğan Aydal, "Dünyadaki savaşlar ve küresel gelişmeler altın fiyatlarını etkiliyor" diyor.

Altındaki yükselişin veya düşüşün çok spekülasyon olduğu dilleren dillerde de bunun nedenleri üzerine fazla konuşulmuyor ya da yazılmıyor. Altın fiyatları, parası olsun olmasın, hepimizi şahıs olarak da para kurumları olarak da ve devlet olarak da birçok şekilde ilgilendiriyor. Fiyatların dalgalanmasının yol açtığı ekonomik problemler de bütün ülkeleri etkiliyor. Bu bakımdan altın yatırımcılarını, ülke idarecilerini bilgilendirmeyi ve uyarmayı bir akademik görev saydığını dile getiren Ankara Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr.

Doğan Aydal, TOBB Ekonomik Forum Dergisi'ne altındaki spekülasyon düşüş ve yükselişlerin nedenlerine yönelik değerlendirmelerde bulundu.

DÜNYADAKİ GELİŞMELER FİYATLARI ETKİLİYOR

Altın fiyatları nasıl belirleniyor ve fiyatı etkileyen faktörler neler oluyor?

Altın fiyatlarının değişiminin zaman içinde nelere bağlı olduğunu ve nelere bağlı olmadığını birlikte görelim. Altın fiyatlarıyla dünyada gelişen olayların bağlantısı hem var hem de yok. Altın fiyat artışlarının savaşlarla görünür bir ilgisi bulunmu-

ALTIN FİYATLARI DÜŞMEYE DEVAM EDECEK

Prof. Dr. Doğan Aydal: "Dünya altın tüketimi yaklaşık 4.000-4.500 ton aralığında değişiyor. Altın üretimi hiçbir zaman 2.500 tonu geçmedi. Bu yıl geçen yıla oranla yüzde 3 azalmayla 1,145.5 ton oldu. Altın üretimi bu kadar düşerken, altının sürekli olarak değerlenmesi beklenmez mi? Ancak, 5 Eylül 2011 tarihinde 1.895 dolar olan bir ons altın değeri, 28 Haziran 2013 tarihinde bin 192 dolar seviyesine düştü. Bugünlerde bin 215 dolar seviyelerinde. Daha çok düşmesini bekliyorum."

yor. Aksine, savaş zamanlarında altın fiyatları düşüyor. Eğer artıyor ol saydı, 1935-1970 yılları arasında gelişen İkinci Dünya Savaşı, Kore Savaşı, Çekoslovakya ve Macaristan'ın SSCB tarafından işgali gibi olaylarda değişmesi beklenirdi. Halbuki altının bir ons (31.1 gram) fiyatı 35 dolar olarak sabit kaldı. Bu kararda, önceleri ABD'nin baskısı ve daha sonra ABD etkisindeki Uluslararası Para Fonu'nun (IMF) 1945-1971 yılları arasında, üye olacak ülkelere yaptığı çağrının payı da var. Bu karara göre, üye ülkeler arasındaki ticari değişim dolarla yapılacak. ABD ve IMF, doları dünya piyasala-

rında etkili kılmak için altın değerini sabit tutarak, bir şekilde karşılıksız basılan ABD dolarının piyasalara yerleşmesini sağladı. Bu durum 1971 yılı sonuna kadar devam etti.

Bu arada IMF, üyelerin IMF'ye olan borçlarını altın olarak da kabul etti. Aynı davranış ABD ve Almanya tarafından da sergilendi. Halen dünya altın rezervi 31.898 metrik ton altın ve bunun Eylül 2013 itibarıyla 18,350 tonu (yüzde 57,5) bu iki ülke ve IMF'nin elinde bulunuyor. Bu şekilde altın stoklayan bu üç unsur altın fiyatlarını 1971'den 1980'e kadar süratle yükseltti. Altın fiyatları 1980 yılı başında (31 Ocak 1980) ons başına 653 dolardan işlem gördü. Dolayısıyla ellerindeki altın değeri dokuz yıl içinde ABD doları olarak yüzde 1900 misli arttı.

"SAVAŞLARDA ALTININ FİYATI ARTMAMALI"

Geçtiğimiz 35 yıl içinde yapılan çeşitli savaşlar altın fiyatlarında bir artışa sebep olmadı mı?

Daha sonraki yıllardaki savaşlar da altın fiyatlarının artışına sebep olmadı. Eğer olmuş olsaydı; İran-İrak arasında 1979-1988 yılları arasında dokuz yıl devam eden savaşlar boyunca altın fiyatlarının artması beklenirdi. Altını elinde bulunduran ABD, Almanya ve IMF, savaş boyunca silah almak için ellerindeki altını satmak mecburiyetinde kalacak İran ve Irak'ın elindeki altınları ucuza kapatmak için 30 Eylül 1980 tarihinde 666 dolar olan altının ons başına değeri bir ara (28 Şubat 1985) 287,8 dolara kadar düşürdü.

Aynı şekilde Kuveyt'in Irak tarafından işgali döneminde de altın fiyatları artmadı, 26 Ağustos 1990'da 387.8 dolar olan değer, 30 Ağustos 1991'de 347.4 dolara düştü.

ABD New York'taki İkiz Kuleler'in 11 Eylül 2001'de vurulması ve akabinde Ekim 2001'de gerçekleşen Afganistan işgalinde de altın fiyatları değişmedi. 31 Ekim 2001'de 278.8 dolar olan fiyat bir yıl sonra ancak 316.9 dolar seviyelerine ulaştı.

Prof. Dr. Doğan Aydal

Altının yakın tarihteki seyri

İrak'ın ABD tarafından işgalinde de altın fiyatlarında çok büyük bir yükselme olmadı. Altın fiyatları 31 Mart 2003'te 335 dolar iken 31 Mart 2004'te 423 dolar seviyelerine ancak ulaşabildi. Sebep yine aynıydı. Altın fiyatları yükseltilirse veya yükselirse İran, Irak, Afganistan ve Kuveyt'in elinde bulunan altınlar değer kazanacak ve daha fazla silah alınacaktı. Dolayısıyla bu tip savaşlarda altın fiyatı asla artmamalı, mümkünse düşürülmeli. Nitekim öyle de oluyor.

SSCB'nin dağılma döneminde ise bu ülkenin oligarkları ve Asya'da bulunan Türk Cumhuriyetleri'nin yöneticileri tarafından yurt dışına bol miktarda altın çıkartıldı. Mihail Gorbacov tarafından başlatılan Glasnost Perestroika sürecinde, altın yüksek değerlere ulaşmasını diye, 30 Ekim 1987 tarihinde 468,8 dolar olan bir ons altın fiyatı 1991'de SSCB'nin dağılmasıyla daha da düşürülerek 30 Mart 2001 tarihinde 257,7 dolar seviyesine kadar indirildi. Böylece dışarıya kaçırılan altınlar ucuza kapatıldı.

ALTIN KARTELLERİ FİYATLARI AŞAĞI ÇEKİYOR

Güney Afrika'daki madenlerde bir ons altın üretiminin 541 dolar, ABD'de 498 dolar, Avustralya'da 556 dolar ve Kanada'da 516 dolar.

Altının gerçek üretim maliyeti nedir?

Altın fiyatları gerçek üretim değeriyle örtüşmüyor. Altın fiyatları 500 doların altına düşürüldüğünde, başta Güney Afrika'daki altın madenleri olmak üzere, Afrika'daki, Avustralya'daki hatta Kanada'daki bütün madenler zararına çalışıyor. Gold Survey Dergisi'nin 2008 yılında yayımladığı raporda Güney Afrika'daki madenlerde bir ons altın üretiminin 541 dolar, ABD'de 498 dolar, Avustralya'da 556 dolar ve Kanada'da 516 dolar olduğu belirtiliyor. Türkiye gibi nispeten yüzeye yakın madenlerden elde edilen altının bir ons maliyeti ise 170-220 dolar arasında değişiyor.

Özellikle Güney Afrika'daki madenlerin 3.500-5.000 metre derinliklere kadar inmesi ve ortalama tenorun tonda 13 gramdan, tonda 5 grama kadar düşmesi maliyetleri daha da artırması gerekir diye düşünüyorum. Bu verilere rağmen, altın fiyatları altın kartelleri tarafından defalarca 250-300 dolar aralığına indirildi. Durum bu kadar açıkken, altın üretiminde gerçek ekonomik üretim davranışlarının geçerli olduğunu söylemek ekonomiyi bilmemek anlamına gelir. O halde altın yüksek fiyatla üretip, onlarca yıl süren belli aralıklarda düşük fiyatla satmanın farklı bir gerekçesi olmalı. Kaldı ki, dünya altın üretimi yıllık talebi dahi karşılamıyor.

“George Soros, Fiyatları Speküle Ediyor”

“Altın fiyatlarını etkileyen önemli kişilerden biri de George Soros'tur. Altın fiyatlarının düşmesini istiyor ise piyasa da panik yaratıcı tek cümlesi yeter.”

Dünya altın tüketimi yaklaşık 4.000-4.500 ton aralığında değişiyor. Altın üretimi hiçbir zaman 2.500 tonu geçmedi. Bu yıl geçen yıla oranla yüzde 3 azalmayla 1,145.5 ton oldu. Altın üretimi bu kadar düşerken, altının sürekli olarak değerlendirilmesi beklenmez mi? Ancak, 5 Eylül 2011 tarihinde 1.895 dolar olan bir ons altın değeri, 28 Haziran 2013 tarihinde 1192 dolar seviyesine düştü. Bugünlerde 1.215 dolar seviyelerinde. Daha çok düşmesini bekliyoruz.

Altın fiyatların bu seviyelerin altına düşeceğini 28 Temmuz 2011 ve 4 Ağustos 2011 tarihli Flash TV “Gerçek Gündem” programlarındaki konuşmalarında çok net olarak belirtmişim. Altın fiyatlarını etkileyen önemli kişilerden biri de George Soros'tur.

Eğer George Soros, altın fiyatlarının düşmesini istiyor ise piyasa da panik yaratıcı tek cümlesi yeter. South China Morning Post Gazetesi'nin Soros'la yaptığı röportajda, “Altının emniyetli bir cennet ol-

duğu fikri yok edilmiştir, hayal kırıklığı sebebiyle birçok insan ellerindeki altın miktarını azaltmaktadır” (Gold was destroyed as a safe haven, proved to be unsafe. Because of the disappointment, most people are reducing their holdings of gold) diyor. Röportajın 8 Nisan 2013'te Reuters Ajansı'nda yayımlanmasından sonra altın fiyatları üç ay içinde 1598 (29 Mart 2013) dolardan 1192 (28 Haziran 2013) dolara düştü. Bir kez daha görüldüğü üzere altın fiyatlarıyla gerçek üretim maliyetleri arasında hiçbir bağlantı yok. Fiyatlar düşerken küçük yükseliş ve düşüşlerin oluşturulması da oyunun bir parçası gibi gözüküyor.

ALMANYA 3.421 TON ALTIN SATTI

Reuters Haber Ajansı'nın IMF verilerine dayanarak 22 Kasım 2013 tarihinde verdiği bilgiye göre, Almanya sahip olduğu altın rezervinin yaklaşık yarısı olan 3.421 ton altını Ekim 2013'te satmıştır. World

World Gold Council'in web sitesinde yayımlanan verilerinde, Almanya'nın satış yaptığı ve toplam rezervinin 3.390,6 tona düştüğü gözüküyor.

Gold Council'in web sitesinde yayımlanan verilerinde, Almanya'nın satış yaptığı ve toplam rezervinin 3.390,6 tona düştüğü gözüküyor. Ancak alıcının kim veya kimler, hangi ülkeler olduğu gözüküyor. Durum biraz garip. Zira bu tür satışların gerçek satış olup olmadığı pek belirgin değil. Benzer örneği geçmişte de gördük.

IMF 2009 yılı Eylül ayında ve Aralık 2010'da toplam 403 metrik ton altın sattığını belirtti. Bu altınları, Reserve Bank of India, The Bank of Mauritius, Central Bank of Sri Lanka ve Bangladesh Bank'a sattığını ilan etti. World Gold Council'in Kasım 2013 tarihli raporuna göre Sri

Lanka'nın bugün elinde bulunan altın miktarı sadece 20,1 ton, Bangladeş'in 13,5 ton, Mauritius'un 3,9 ton ve nihayet yüzyıllardır altın biriktiren Hindistan'ın elindeki altının toplamı ise 557,7 ton. Peki, bu fukara ülkeler bu kadar altın alacak parayı nereden buldu? Aldıkları bu altınları ne yaptı? Yoksa IMF tarafından satıldığı belirtilen 403.3 ton altın, yine kâğıt üzerinde yapılan bir manipülasyon muydu? Bunu okuyucunun takdirine bırakıyorum.

Eğer son satış operasyonu gerçekse; ABD, IMF ve Almanya'nın rezerv toplamı dünya rezerv toplamının yaklaşık yüzde 45 seviyelerine düşmüş görünüyor.

ALTIN FIYATLARININ
43 YILLIK DEĞİŞİMİ

TARİH	BİR ONS ALTIN DEĞERİ (\$)	ARTIŞ-EKSİLİŞ ORANI (%)
8/31/70	35,8	
9/30/80	666,8	1862
		208
3/31/82	320	
1/31/83	499,5	156%
		173
2/28/85	287,8	
11/30/87	492,5	171%
		191
3/30/01	257,7	
1/31/07	650,5	252
		291
9/5/11	1895	
6/28/13	1192	159
11/27/13	1254	

“Altın, 2014 sonunda 900 doları görür”

“Şahsi tahminim, 2014 yılı sonuna doğru altının ons fiyatının 900 dolara kadar düşeceği yönünde.”

Altın fiyatlarının 2014 yılı sonunda 900 dolar seviyelerine ineceğini, 2017 sonunda da tekrar 3.000 dolar seviyelerine çıkacağını ifade ediyorsunuz. Gerekçelerinizi ve verileri açıklar mısınız?

Altının yükselme ve düşme periyotlarına bakıldığında belli zaman aralıkları gösterdiği dikkat çekiyor. Yukarıdaki tabloda da görüleceği üzere altın sürekli olarak düşürülüp yükseltiliyor. Bunun ne zaman olacağına tabii ki ABD, Almanya ve IMF'nin yöneticileri karar veriyor. Ancak ABD, Almanya ve IMF'ye etki eden merkezi bir manipülasyonun olması da kuvvetle muhtemel. Bu manipülasyona, bu merkezle doğrudan bağlantısı olan George Soros gibi kişilerin katkıda bulunduğu da bir gerçek. Görünüşe göre altın fiyatları bir miktar daha düşecek. Şahsi tahminim, 2014 yılı sonuna doğru altın fi-

yatlarının 900 dolara kadar düşeceği yönünde. 2015 yılı başından itibaren de ABD, Almanya ve IMF'nin fiyatı düşmüş altınları büyük oranlarda alacaklarını düşünüyorum. Fiyatların 2.700-3.000 dolar aralığına ulaşacağı 2017 sonundan itibaren de tekrar satışa geçeceklerini öngörüyorum. Bunun gerçekleşeceğini görmek için geçmişteki verilere bakmakta yarar var.

ALTIN ÜRETİMİNDE 25 FİRMANIN 17'Sİ YABANCI

Türkiye'de altına yatırım ve araştırmalar ne durumda?

Türkiye'de yıllık 150 ton kapasiteli bir rafinerinin kurulması ve altın borsasının açılması çok önemli olmuştur. İstanbul Altın Borsası, altın, gümüş ve platin gibi işlenmemiş kıymetli madenlerin işlem görmesi ama-

cıyla 1995 yılında faaliyete geçti. Bugün için ülkemizde altın madenciliğiyle fiilen uğraşan 25 şirket bulunuyor. Bu şirketlerden 17 tanesi yabancı, sekizi Türk sermayeli şirkettir (Sistem işlediği için bu rakamlarda küçük değişiklikler olabilir). Yabancı şirketlerin sahip olduğu altın arama/işletme ruhsat sayısı 128 olup, bunlardan 20'sinde işletmeye geçildiği beyan edildi. Yabancıların elinde ayrıca 87 adet işletme izni henüz alınmamış ruhsat ve altı adet de altın ve gümüş ruhsatı bulunuyor. Türk sermayeli şirketlerin sermayelerinin de ne kadarlık bir kısmı “gerçekten” Türk sermayesidir araştırılmalıdır. Gerçek bir diğer konu. Türk sermayeli olarak adlandırdığımız şirketlerin büyük bir kısmı, araştırmaların ileri safhalarında veya işletme döneminde yabancı ortaklarla devam ettikleri bilindiğinden, altın madenciliği içinde önemli bir Türk sermayesi var diyemeyiz.

Bu 25 şirketten sadece 34 tanesinin işletme safhasına gelip altın üretmeye başlamış olması ise dikkat çekici bir diğer konu. Bu kadar yabancı ve Türk şirkete rağmen altın üretimimizin 11 tonu geçmemesi biraz garip gelmiyor mu?

“ALTIN MADENCİLİĞİNİN GELİŞMESİNE ÖNEMLİ KATKILARIM OLDU”

Altın madenciliğinin yabancı sermayeyle yapılmasına karşı mısınız?

Kesinlikle hayır! Altın madenciliği yapılsın diye en çok mücadele eden kişilerden biriyim. Tevazu göstermeden, altın madenciliğinin ülkemizde gelişmesine çok önemli katkıları olduğunu da belirtmeliyim. Türkiye'de altın madenciliğinin bilimsel anlamda hiç konuşulmadığı 1987-1988 yıllarında, Kastamonu'da listvenitik kayalar içinde altın bulup, bunu Hacettepe Üniversitesi'ndeki sempozyumda sunmam ve 1990 yılında Avrupa'nın en prestijli dergilerinden biri olan Terra Nova'da yayımlanmasından sonra, maden arama kurumlarımızca araştırılan fakat geçmişte önem verilmeyen benzeri 28 yerde yeni bakışla araştırma yapılarak altın yatakları bulundu.

Geçmişte, plaser (dere kumundaki döküntüler) yatak olan adlandırılan Hatay Kisecek köyünde Akıllı Çay'daki altınların kaynağı olan damar tipi yatakların varlığını ortaya çıkarmak da 1989'da bana nasip oldu. Bu tip yataklardaki modeli ortaya koymamdan sonra da birçok benzeri yatak bulundu. Dönemin gazetelerinde sekiz sütuna manşet olan bu yataklardan üretilen ilk altın da MTA pilot tesislerinde üretildi. Dönemin

Enerji Bakanı Fahrettin Kurt'un 1991'de TBMM'de göstererek “ilk Türk altını” adını verdiği altınlar da bu yatakta üretildi.

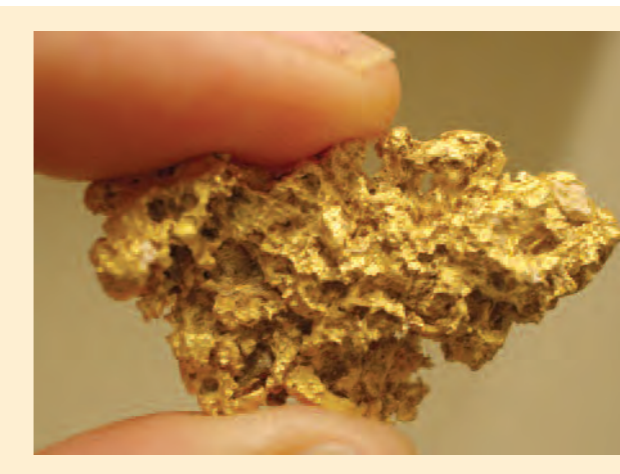
İHRACATIN YÜZDE 2'Sİ MADENCİLİKTE

Türkiye'de altın madenciliği için yatırım yapıldığına inanmıyor musunuz?

Türkiye'de sadece altın madenciliğine değil, diğer madenlerimize de yatırım yapılmıyor. Bugün maden aranması için verilen ruhsat sayısı yaklaşık 41 bini geçti ve bunlardan yaklaşık 28 binine ‘işletmeye geçildi’ raporu verildi. (Sistem devam ettiği için bu rakamlarda zaman içinde artma oldu. Bu yüzden yaklaşık ra-

kamlar verildi.) Her bir ruhsat alanı için sadece 100 bin dolar risk sermayesi yatırılarak arama/işletme masrafı yapılsaydı, bu ruhsat alanlarına yaklaşık 4,1 milyar dolarlık bir yatırım masrafı yapılırdı. Bu yatırımlar yapılsa açıkta işsiz olarak dolaşan 13 bin jeoloji mühendisi olmazdı.

Bugün bütün madenler için yapılan yatırımların toplamı 70-80 milyon doları geçmiyorsa ve ruhsat başına ortalama 1.500-2.000 dolar yatırım payı düşüyorsa bu işte bir yanlışlık var demektir. Yıllık toplam ihracat gelirimizin yaklaşık yüzde 2'sinin maden ihracatından olması da ülkemizde ciddi bir madencilik yapılmadığının en açık delili.

MB'nin altın stokları 490 ton

Türkiye'deki altın üretimi ve tüketimi bugün hangi noktada?

Altın üretimine 1,4 ton ile 2001 yılında başlayan ülkemizde, son yıllardaki yıllık üretim 1.029 ton arasında değişti. Bu miktar, dünya altın üretiminin önemsiz bir parçası olarak değerlendirilebilir. Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası altın stokları ise World Gold Council'a göre Kasım 2013 itibarıyla 490,2 ton civarında.